

16. CZY IMIGRANCY ZABIORĄ MI PRACĘ?

Wprowadzenie

Zagadnienia:

GOSPODARKA	konkurencja, rynek pracy
ETYKA	szacunek dla różnic narodowych, asymilacja/akulturacja
OBYWATELSKOŚĆ	przyczyny emigracji, różnorodność kultur narodowych

<https://youtu.be/0JUaJZV581U>

★ Obejrzyj powyższy filmik i przedyskutuj:

1. Czy któryś z twoich bliskich wyemigrował do innego kraju? Jakie były tego przyczyny?
2. Jakie problemy rodzi, a jakie rozwiązuje, emigracja do innego kraju. Spójrz na tę kwestię z różnych perspektyw: emigranta, jego rodziny, państwa z którego wyjeżdża i społeczeństwa, którego częścią się staje, itp.
3. Czy sam rozważasz emigrację? W jakich okolicznościach zdecydował(a)byś się to zrobić?

★ Efekty uczenia się

UCZEŃ:

odróżnia tolerancję od akceptacji; wyjaśnia, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”

rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawia możliwe sposoby przeciwstawiania się tym zjawiskom

przedstawia i porównuje różne modele polityki wobec imigrantów (unifikacja/ asymilacja, integracja, wielokulturowość)

zna i analizuje pojęcie tolerancji, rozważa zagadnienie granic tolerancji, kształtuje postawę otwartości i tolerancji

przedstawia – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – postawy społeczeństwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz wobec innych narodów (także imigrantów)

rozpoznaje przejawy ksenofobii i uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się temu zjawisku

Lekcję opracował dr hab. Tomasz Kamiński

Definicje

DEFINICJE

MIGRACJA – przemieszczanie się ludności, którego celem jest zmiana miejsca pobytu lub zamieszkania

MIGRANT – osoba, która zmienia miejsce stałego pobytu, przesiedla się

EMIGRANT – osoba, która opuszcza miejsce zamieszkania w celu osiedlenia się w innym kraju.

UCHODŹCA – osoba przebywająca poza swoim krajem pochodzenia z powodu obawy przed prześladowaniem, z powodu wojny, przemocy lub innych okoliczności poważnie zakłócających porządek publiczny

ASYMILACJA – przystosowanie się do życia w obcej grupie przez przejęcie jej kultury i przyswojenie sobie cech właściwych tej grupie

AKULTURACJA – przyjmowanie przez jednostkę albo grupę kultury innej grupy

Zadania

- **ZADANIE 1**

★ Zapoznajcie się z poniższą [notką PAP dotyczącą raportu ONZ o migracjach](#) i wspólnie odpowiedzcie na poniższe pytania.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ocenia, że w 2019 r. na świecie było ponad 272 mln migrantów, przy czym liczba ta rośnie w ostatnich latach szybciej niż mieszkańców Ziemi. Dane te zawiera doroczny raport Departamentu ONZ do Spraw Gospodarczych i Społecznych (DESA).

Według raportu, od 2010 r. przybyło 51 mln migrantów. Liczby te opierają się na krajowych statystykach oficjalnych dotyczących osób urodzonych za granicą lub cudzoziemców, uzyskanych na podstawie spisów ludności. Jutro obchodzony będzie 105. Światowy Dzień Migrantów i Uchodźców, który w Polsce zainauguruje tydzień modlitw w ich intencji.

Migranci stanowią dziś ok. 3,5 proc. ludności świata, podczas gdy w 2000 r. wskaźnik ten wynosił 2,8 proc. Liczba uchodźców lub proszących o azyl zwiększyła się w latach 2010-17 o 13 milionów.

W 2019 r. najwięcej migrantów międzynarodowych przyjęła Europa: 82 mln, następnie Ameryka Północna (głównie USA) – 59 mln oraz Afryka Północna i Azja Zachodnia – 49 mln.

Połowa ogółu migrantów międzynarodowych mieszka w 10 krajach ze Stanami Zjednoczonymi na czele – mieszka ich tam 51 mln, czyli 19 proc. globalnej liczby. Na drugim miejscu są Niemcy i Arabia Saudyjska – po 13

mln, a następnie Rosja – 12, Wielka Brytania – 10, Zjednoczone Emiraty Arabskie – 9, Francja, Kanada i Australia – po 8 i Włochy – 6 mln migrantów.

Jedną trzecią wszystkich migrantów międzynarodowych stanowią przybysze tylko z 10 krajów z Indiami na czele – aż 18 mln ich obywateli mieszka poza granicami swego kraju.

Omówcie kierunki i przyczyny migracji, starając się wymienić powody, dla których ludzie emigrują do innych krajów.

- 1. Dlaczego ludzie decydują się dobrowolnie na emigrację do innych krajów?** *Na przykład ubóstwo, szansa na znalezienie pracy, wyższe płace, niższe podatki, korzystniejsze warunki dla biznesu, możliwość zdobycia lepszego wykształcenia, poszukiwanie nowych doświadczeń, niepowodzenia w życiu osobistym lub biznesowym, chęć dołączenia do krewnych mieszkających zagranicą...*
- 2. Czym różni się uchodźca od migranta?** *Uchodźca to osoba zmuszona do wyjazdu ze swojego kraju. Przyczyny tego mogą być różne: prześladowania polityczne, prześladowania religijne, niestabilność polityczna, wojny, konflikty zbrojne, klęski żywiołowe czy katastrofy ekologiczne itp.*

- **ZADANIE 2**

★ Omów wydarzenia polityczne lub zjawiska ostatnich lat związane z poniższymi zdjęciami. Jaki jest ich główny przekaz? Czy zgadzasz się z nim? Dlaczego?

Zagadnienie 1.

Powyższe materiały graficzne pokazują niezadowolenie Amerykanów, mający poczucie, że meksykańscy imigranci odbierają im pracę. Na rysunku pokazany jest Amerykanin, wykazujący postawy ksenofobiczne, który prawdopodobnie nie podjąłby się pracy, którą wykonują nowi przybysze. Na zdjęciu z kolei demonstracja Amerykanów, którzy chcą zamknięcia granic swojego kraju np. poprzez budowę muru na granicy z Meksykiem. Nawet jeśli zgadzają się na przyjęcie imigrantów, to protestują przeciwko tym, którzy nielegalnie wjeżdżają do kraju. To właśnie bazując na tych nastrojach społecznych do władzy w USA doszedł prezydent Donald Trump.

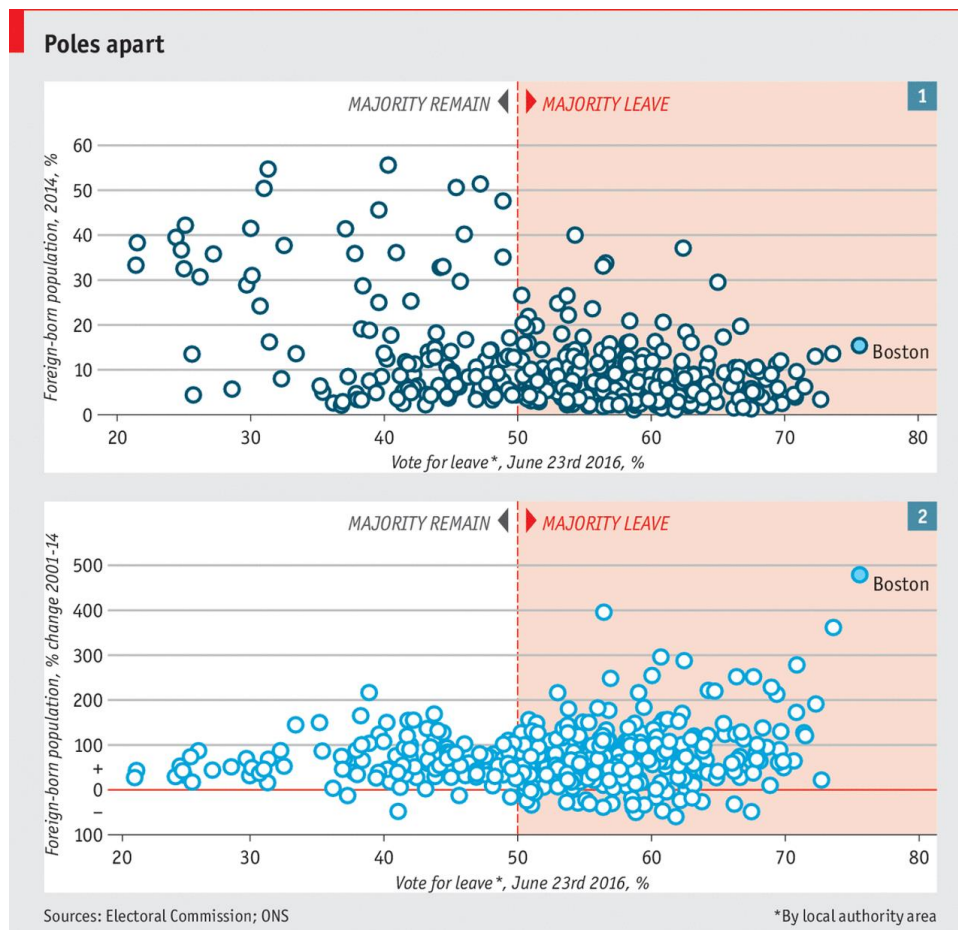

Zagadnienie 2.

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Economist.com

W czasie referendum w sprawie wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej (Brexit) temat powstrzymania imigracji na Wyspy był jednym z kluczowych. Zwolennicy Brexitu (na zdjęciu polityczny lider tego obozu Nigel Farage) wyrażali pragnienie „odzyskania” Wielkiej Brytanii dla Brytyjczyków, czyli stosowali hasła jawnie odwołujące się do ksenofobii.

Co ciekawe mieszkańcy obszarów, gdzie żyje najwięcej migrantów głosowali za pozostaniem w Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej. Brexit poparli z kolei mieszkańcy wielu obszarów, w których liczba migrantów znacząco wzrosła w ostatnich latach przed głosowaniem. Pokazuje to, że gwałtowne zmiany (takie jak napływ migrantów) powodują napięcia społeczne i mogą powodować wzrost nastrojów ksenofobicznych.

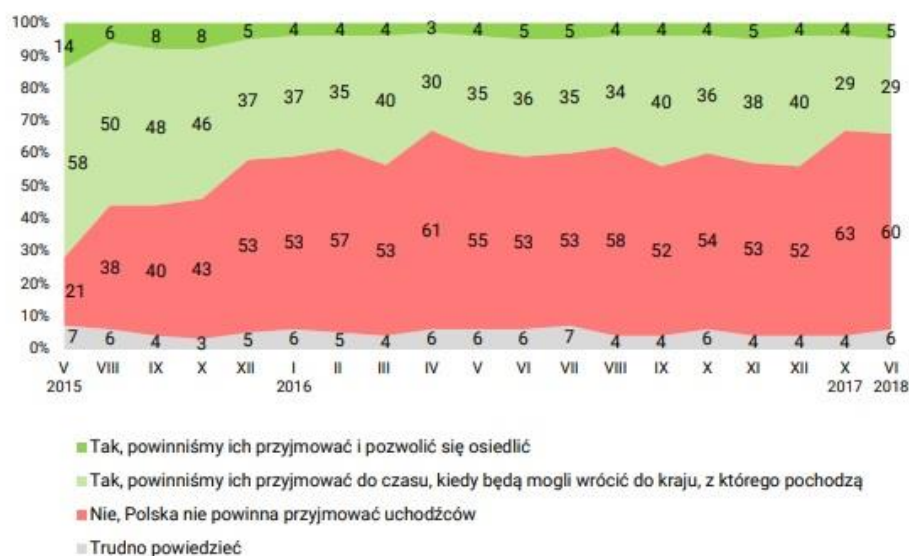
Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Zagadnienie 3.

CBOS

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?

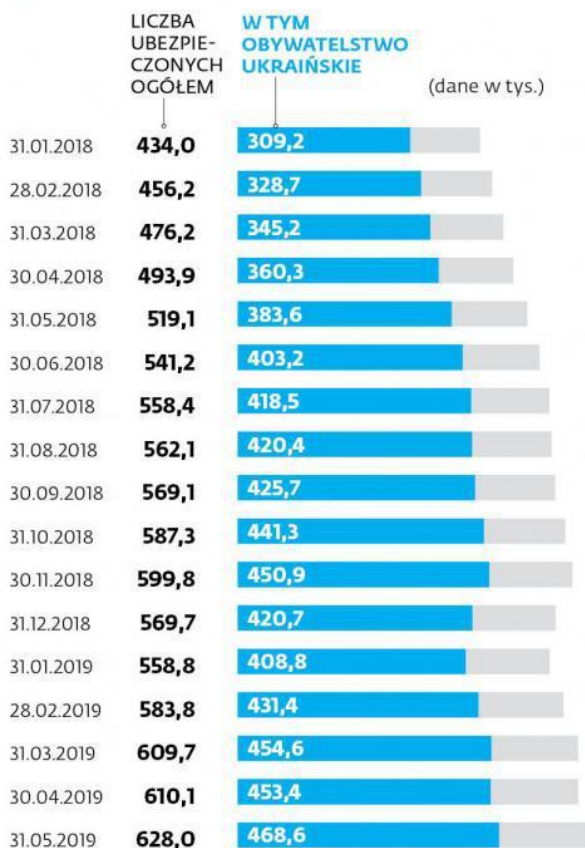
Źródło: CBOS, *Stosunek Polaków i Czechów do przyjmowania uchodźców*, Komunikat z badań nr 87/2018

Spójrz na dane CBOS pokazujące jak zmienił się stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi. Czym spowodowana może być ta zmiana? W 2015 roku w czasie wyborów w Polsce temat potencjalnych zagrożeń ze strony uchodźców był jednym z dominujących wątków w kampanii. Przekaz płynący z mediów w tamtym czasie wywołał silne emocje, które zmieniły stosunek Polaków do problemu uchodźców. Czy myślisz, że to trwała zmiana?

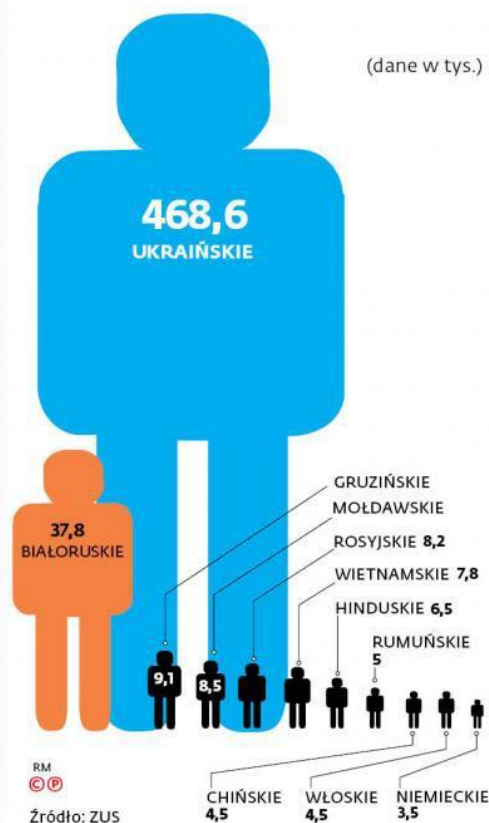

Zagadnienie 4.

OBCOKRAJOWCY W ZUS

OBCOKRAJOWCY W ZUS WG OBYWATELSTWA

Źródło: "Gazeta Prawna"

W ostatnich latach rośnie liczba legalnie zatrudnionych cudzoziemców w Polsce. Zdecydowanie największą grupę spośród nich stanowią Ukraińcy. Jak myślisz, dlaczego obywatele tego kraju decydują się na emigrację? Co ich do tego może skłaniać?

Jednym z głównych powodów jest długotrwały kryzys gospodarczy w tym kraju wywołany wojną, która wybuchła w 2014 roku na wschodzie Ukrainy. W jej efekcie część kraju (Krym) przeszła w ręce Rosjan, a najlepiej rozwinięty gospodarczo region (Donbas) został zniszczony przez działania wojenne.

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

- ZADANIE 3

★ Prawda czy mit? Uzasadnij

**NIE JESTEM RASISTĄ, ALE WKURZA MNIE
TO, ŻE IMIGRANCI ZABIERAJĄ NAM PRACĘ**

MINISTER ZDROWIA OSTRZEGA PRZED **kwejk.pl**

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Pytanie pomocnicze: Czy miejsca pracy znikają? Czy imigranci zabierają pracę? A może winien jest rozwój technologiczny?

MIT: Rozwój technologii i napływ imigranci zwiększają konkurencję na rynku pracy. Nowoczesne maszyny mogą zastępować pracę ludzi, co nazywamy procesem automatyzacji. Migranci z kolei mogą konkurować z rodzimymi pracownikami godząc się na pracę za niższe wynagrodzenie. Zazwyczaj jednak podejmują prace, do wykonania której firmy nie mogą znaleźć wystarczającej liczby miejscowych pracowników. Według raportu PwC z 2019 roku do 2025 r. na polskim rynku pracy może brakować nawet 1,5 mln osób. Oznacza to konieczność zatrudniania dodatkowo każdego roku ponad 300 tys. pracowników!

Z jednej strony więc miejsca pracy znikają, a z drugiej się tworzą. Powstają zawody, na przykład związane z reklamą w sieciach społecznościowych takich jak Facebook, których jeszcze niedawno nie sposób sobie było wyobrazić.

Zwróć uwagę, że w szczególności zagrożone rosnącą konkurencją ze strony maszyn lub migrantów są miejsca pracy nie wymagające wysokich kwalifikacji. To jeszcze jeden powód, dla którego warto się uczyć.

• **ZADANIE 4**

★ Przedstaw uczniom następujące sytuację i poproś ich o rozważenie, jak i dlaczego zachowaliby się w danych sytuacjach? Jakie zachowanie byłoby w danej sytuacji najlepsze i dlaczego?

1. Nowa dziewczyna o imieniu Surya dołącza do twojej klasy. Jej rodzice właśnie przenieśli się do Polski z Indonezji. Pierwszego dnia w nowej szkole czuje się nieswojo i niepewnie. Jak się zachowasz?
  - a) Zapoznasz się z nią, zaproponujesz, że pokażesz jej szkołę, przedstawiś znajomym i nauczycielom.
  - b) Poczekasz i popatrzysz co robią inni. Zrobisz to samo.
  - c) Nie zwrócisz na nią uwagi. Zajmiesz się swoimi sprawami.
2. Surya jest zwolniona z klasówki z matematyki, ponieważ w tym samym dniu jest jedno z głównych muzułmańskich świąt. Co robisz?
  - a) Zapytasz Suryę, czy możesz dołączyć do uroczystości po lekcjach? Jesteś bardzo ciekawy jak wyglądają obchody takiego święta.
  - b) Nic nie robisz. To nie jest twoja sprawa.
  - c) Prosisz nauczyciela od matematyki, żeby zwolnił wszystkich z klasówki skoro jedna uczennica może jej nie pisać.
3. Twoi koledzy naśmiewają się z Suryi, ponieważ jest muzułmanką. Jak się zachowasz?
  - a) Staniesz w jej obronie, bo nie wolno wyśmiewać czyjejś religii.
  - b) Nie będziesz się wtrącał.
  - c) Dołączysz do kolegów. Trochę kpín i dowcipów jeszcze nikomu nie zaszkodziło.

4. Do konkursu matematycznego klasa może wystawić tylko jednego reprezentanta. Zawsze to byłeś ty (dzięki temu miałeś potem 6 z przedmiotu) ale tym razem nauczycielka wyznacza Surayę. Mówi Ci przy tym, że nie jesteś słabszy od koleżanki ale wybiera ją, żeby pomóc jej zaaklimatyzować się w nowej szkole. Jak się zachowasz?
- a) Masz doświadczenie w tych konkursach więc zaoferujesz Surayi pomoc w przygotowaniach
  - b) Zaczyniesz jeszcze mocniej pracować na matematyce, żeby pokazać, że jesteś lepszy od Indonezyjki.
  - c) Powiesz Surayi, że nauczycielka wybrała ją nie dlatego, że jest najlepsza w klasie z matematyki, tylko dlatego, że jest migrantką.
5. Rozmawiasz z Surayą o rodzinie i planach na przyszłość. Mówisz, że chciał(a)byś założyć rodzinę, ale jeszcze nie wiesz, czy weźmiesz ślub, a jeśli już to około trzydziestki. Suraya jest bardzo zaskoczona. Jej zdaniem dziewczyna powinna wyjść za mąż w wieku lat osiemnastu, za mężczyznę wybranym jej przez rodziców. Zaczynacie się kłócić co jest lepsze. Kto ma rację?
- a) Oboje/obie macie racje. Po prostu kultury, w których dorastaliście są różne i obowiązują w nich inne normy.
  - b) Ty masz rację, bo człowiek powinien sam wybrać sobie partnera a nie zdawać się na decyzję rodziców.
  - c) Pomyślisz, że nikt z was nie ma racji. W tej sytuacji nie ma sensu mówić o tym, które rozwiązanie jest lepsze, a które gorsze.

Wskazówka: Podziel klasę na grupy i pozwól im przez chwilę podyskutować między sobą o odpowiedziach. Potem możecie podebatować o nich na forum całej klasy. Wszystkie odpowiedzi są możliwe, ważne jest, aby uczniowie potrafili logicznie i rozsądnie argumentować.

Na bazie podanych odpowiedzi można porozmawiać o wyzwaniach i barierach z jakimi spotykają się ludzie z różnych kultur ucząc się lub pracując razem. Zapytaj, jak wyglądałoby zachowanie uczniów w analogicznych sytuacjach, gdyby uczestniczyła w nich uczennica z innego polskiego miasta a nie imigrantka z Indonezji.

Projekt [Krok 1.]

★ Projekt podejmuje zagadnienie ginących zawodów, czyli takich, które kiedyś były popularne i potrzebne a teraz zanikają i coraz mniej osób znajduje w nich zatrudnienie.

1. Poproś uczniów, żeby porozmawiali w domu ze swoimi bliskim (rodzicami, ale też starszym pokoleniem np. dziadkami, wujostwem) na temat zawodów wykonywanych kiedyś przez członków ich rodziny. Czy któreś z tych zawodów zniknęły? A może całkowicie zmienił się sposób ich wykonywania? Zachęć uczniów, żeby postarali się sięgnąć jak najdalej w historię swojej rodziny, szukając informacji o zawodach swoich przodków.
2. Uczniowie mogą przedstawić wyniki swoich poszukiwań w formie prezentacji multimedialnej, z wykorzystaniem rodzinnych zdjęć. Na bazie tych prezentacji można podyskutować o tym jak zmienił się przez lata rynek pracy, jak zmienił się poziom wykształcenia ludzi i wymagania pracodawców w tym zakresie.
3. Realizacja projektu będzie również świetnym sposobem zachęcenia uczniów do zapoznania się z historią swojej rodziny.

Arkusz samooceny

★ **Wskazówka:** Uczniowie sami oceniają, czy są w stanie odpowiedzieć na poniższe pytania. Jeśli nie, powinni poprosić nauczyciela o dodatkowe wyjaśnienia, by móc w pełni zrozumieć omawiane zagadnienia.

Po tej lekcji uczniowie powinni potrafić:

Wymienić trzy najważniejsze powody emigracji.

Na przykład: wyższe pensje, ucieczka przez wojną, możliwość lepszej edukacji.

Umieć opisać na konkretnym przykładzie wybrany problem dotyczący polityki migracyjnej.

Jak pokazuje przykład Wielkiej Brytanii czy Stanów Zjednoczonych, wzrost liczby migrantów może powodować wzrost nastrojów ksenofobicznych w społeczeństwie. Politycy, tacy jak na przykład Donald Trump, potrafią wykorzystać te nastroje do zwiększenia swojego poparcia społecznego i zdobycia władzy. Jednym z haseł Donalda Trumpa było zbudowanie muru na granicy oddzielającej USA od Meksyku, aby zapobiec wjazdowi nielegalnych migrantów do Ameryki. Plan znacznie pogorszył stosunki polityczne między USA i Meksykiem, wywołał też liczne protesty w obu krajach.

Ustosunkować się do stwierdzenia, że emigranci odbierają pracę miejscowym.

Imigranci zwiększają konkurencję na rynku pracy, ale to nie znaczy, że zabierają miejsca pracy. Bardzo często podejmują pracę w branżach, w

których firmom brakuje pracowników. Co więcej, imigranci mogą wręcz tworzyć miejsca pracy, zakładając firmy czy pomagając rozwijać te już istniejące. Założyciel Apple, jednej z największych firm na świecie, nazywał się Steve Jobs. Był synem Syryjczyka, który wyemigrował do Stanów Zjednoczonych.

LIBERTÉ!

Lithuanian
Free
Market
Institute

Erasmus+

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>